

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΙ Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ

1. Ιδρυση - Σκοπός

Στις 18 Ιουνίου 1990 το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπως μετονομάστηκε πρόσφατα η ΑΣΟΕΕ, συμπλήρωσε 70 χρόνια δημιουργικής προσφοράς στην επιστήμη, στην ανάπτυξη της οικονομίας και γενικότερα στην πρόοδο του τόπου. Η ίδρυσή του προέκυψε ως ιστορική αναγκαιότητα των συντελουμένων στη χώρα οικονομικών, τεχνολογικών και κοινωνικών μεταλλαγών στο τέλος του 19ου και στις αρχές του 20ού αιώνα. Στόχος των αλλαγών αυτών ήταν ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας και η σταδιακή της προσαρμογή στις εξελίξεις που είχαν ήδη συντελεστεί στον ευρύτερο ευρωπαϊκό χώρο.

Στις αρχές του αιώνα το μόνο ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα της χώρας ήταν το Πανεπιστήμιο Αθηνών, το οποίο ιδρύθηκε το 1837 ως «Οθώνειον Πανεπιστήμιον». Το 1862 μετονομάστηκε σε «Εθνικόν Πανεπιστήμιον» και στη συνέχεια σε «Εθνικόν και Καποδιστριακόν Πανεπιστήμιον Αθηνών», επωνυμία που φέρει μέχρι σήμερα. Αρχικά το Πανεπιστήμιο είχε τέσσερις σχολές: τη Θεολογική, την Ιατρική, τη Νομική και τη Φιλοσοφική, η οποία περιλάμβανε και τις φυσικές επιστήμες. Το 1904 διαχωρίστηκαν από τη Φιλοσοφική Σχολή οι φυσικές επιστήμες και δημιουργήθηκε η Φυσικομαθηματική Σχολή. Οι τεχνολογικές και οι οικονομικές επιστήμες δεν περιλαμβάνονταν στους γνωστικούς χώρους που κάλυπτε το Πανεπιστήμιο Αθηνών. Όμως, η αναπτυσσόμενη ελληνική οικονομία είχε ανάγκη από τεχνικά και οικονομικά στελέχη υψηλού επιπέδου. Έτσι, το «Βασιλικόν Σχολείον Τεχνών», που ιδρύθηκε το 1836 ως σχολείο τεχνικής

εκπαίδευσης, μετά από διάφορες φάσεις εξέλιξης, μετονομάστηκε το 1914 σε «Εθνικόν Μετσόβειον Πολυτεχνείον» και εντάχθηκε στην ανώτατη εκπαίδευση ως ισότιμο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Στον χώρο των εμπορικο-οικονομικών σπουδών ιδρύθηκε το 1894 από τον Όθωνα Ρουσόπουλο η «Εμπορική και Βιομηχανική Ακαδημία», η οποία λειτούργησε μέχρι το 1919. Στο μεταξύ, από το 1903, ο μεγάλος εθνικός ευεργέτης Γρηγόριος Μαρασλής δώρησε το σημαντικό για την εποχή εκείνη ποσό των 250.000 χρυσών δραχμών προς τον σκοπό της ίδρυσης «Εμπορικής Ακαδημίας» στην Αθήνα «αναλόγου προς τας εν τη αλλοδαπή λειτουργούσας Εμπορικάς Ακαδημίας». Όμως, προέκυψαν ορισμένες αντιγνωμίες αναφορικά με την ακριβή ερμηνεία των όρων της διαθήκης Μαρασλή με αποτέλεσμα να καθυστερήσει η εκτέλεσή της και κατ' επέκταση και η ίδρυση της προβλεπόμενης Εμπορικής Ακαδημίας.

Δώδεκα χρόνια μετά τον θάνατο (το 1907) του Γρ. Μαρασλή, δηλαδή το 1919, ο ίδιος ο Ελευθέριος Βενιζέλος κάλεσε στην Αθήνα τον καθηγητή του Πανεπιστημίου της Λωζάνης κ. Γεώργιο Παγιάρ με εντολή τη σύνταξη οργανισμού για την ίδρυση και λειτουργία Ανώτατης Εμπορικής Σχολής, κατά το πρότυπο της αντίστοιχης σχολής του Πανεπιστημίου της Λωζάνης. Με βάση την πρόταση Παγιάρ δημοσιεύθηκε ο νόμος 2191/18-6-1920 με τον οποίο ιδρύεται η «Ανώτατη Σχολή Εμπορικών Σπουδών», η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι από την ίδρυσή της η Σχολή είναι ανώτατο εκπαιδευτικό ίδρυμα. Την ίδια χρονιά, δηλαδή το 1920, ιδρύεται και η Γεωπονική Σχολή Αθηνών, ως Ανωτέρα Γεωργική Σχολή υπαγόμενη στις αρμοδιότητες του Υπουργείου Γεωργίας.

Η Ανώτατη Σχολή Εμπορικών Σπουδών λειτούργησε από το ακαδημαϊκό έτος 1920-21 και είχε ως σκοπό «την παροχή ανώτατης θεωρητικής και εφαρμοσμένης οικονομικής και εμπορικής μορφώσεως». Βεβαίως σήμερα ο σκοπός του ιδρύματος έχει διευρυνθεί αισθητά. Περισσότερα για το θέμα αυτό αναφέρονται στα επόμενα κεφάλαια. Όπως ήταν φυσικό, η οργάνωση των σπουδών και το πρόγραμμα των μαθημάτων της Σχολής προσδιορίστηκαν από τις εμπειρίες και τις αντιλήψεις που επικρατούσαν την εποχή εκείνη στον ευρύτερο χώρο της κεντρικής και της νότιας Ευρώπης. Έτσι, η εκπαίδευση στη Σχολή αρχικά πήρε τον χαρακτήρα των κλασικών εμπορικών σπουδών, γεγονός που προκύπτει από τη μεγάλη συμμετοχή που είχαν στο πρόγραμμα διδασκαλίας τα εμπορικής και

νομικής φύσεως μαθήματα. Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Ν.2191/1920, τα διδασκόμενα στη Σχολή μαθήματα ήταν τα εξής:

1. Λογιστική Θεωρητική και Εφηρμοσμένη
2. Εμπορική Οικονομία
3. Πολιτική Οικονομία
4. Στατιστική
5. Οικονομική Γεωγραφία
6. Στοιχεία Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου
7. Εμπορικόν, Βιομηχανικόν και Ναυτικόν Δίκαιων
8. Διεθνές Δίκαιον
9. Οικονομικά Μαθηματικά και Ασφαλιστικά Μαθηματικά
10. Γενικά Μαθηματικά
11. Δημοσιονομία
12. Χημεία
13. Εμπορευματολογία
14. Μέθοδοι και Ιστορία της Εμπορικής Εκπαίδεύσεως
15. Μεταφοράι και Τιμολόγια
16. Ιστορία Εμπορίου και Οικονομικού Πολιτισμού
17. Εμπορική Πολιτική και Τελωνιακή Νομοθεσία
18. Ξέναι Γλώσσαι (Γαλλική, Αγγλική, Γερμανική και Ιταλική)

2. Εξέλιξη

Από τις αρχές της 10ετίας του 1920 η Ελληνική Οικονομία εισέρχεται σε νέα τροχιά ανάπτυξης. Σ' αυτό βοήθησε και η μεγάλη εισροή (1.300.000 περίπου) των προσφύγων, ως αποτέλεσμα της Μικρασιατικής Καταστροφής. Έτσι, οι εξελίξεις της Επιστήμης και οι ανάγκες της οικονομίας πιέζουν για αναπροσανατολισμό του περιεχομένου των σπουδών προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της θεωρητικής και της εφαρμοσμένης οικονομολογικής μόρφωσης. Ανταποκρινόμενη στα νέα δεδομένα η Σχολή ζήτησε τη μετονομασία της σε «Ανωτάτη Σχολή Οικονομικών και Εμπορικών Επιστημών». Μετά από πολλές προσπάθειες, το αίτημα αυτό ικανοποιείται με την έκδοση του Ν.Δ. της 5/17 Μαΐου 1926 ΦΕΚ 156, τεύχος Α'. Στη νέα της μορφή η Σχολή απέκτησε τα προνόμια και τη δυναμική εξέλιξης ενός σύγχρονου ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος. Έτσι «γεννήθηκε» η γνωστή στο πανελλήνιο και στο εξωτερικό ΑΣΟΕΕ. Στη συνέχεια, με το διάταγμα της 12/12/1928, οργανώθηκαν τα εξής πα-